

Actualisatie van het natuurwaardenonderzoek op het Leerpark te Dordrecht en de Flora- en faunawet -notitie-

Juli 2009

W 395b

Auteur: Alexandra Haan

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
Noorderelsweg 4A
3329 KH Dordrecht
078-623921
veen@nwcadvies.nl
www.nwcadvies.nl

Actualisatie van het natuurwaardenonderzoek op het Leerpark te Dordrecht en de Flora- en faunawet - notitie -

Opdrachtgever:	Gemeente Dordrecht
Contactpersoon:	mevr. I.H.H. Zanders
Uitvoering:	Natuur-Wetenschappelijk Centrum
Veldwerk:	Rob Haan, Reinier Jaquet, Koen Woerdenbag
Opnamedatum:	15, 16, 27 en 29 juli 2009
Aanleiding:	<p>De gemeente Dordrecht is bezig met de realisatie van het Leerpark. In 2004 en 2005 is er op het terrein van het Leerpark al een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. Actualisatie van de gegevens uit dit onderzoek wordt nodig geacht.</p> <p>De Flora- en faunawet verplicht planontwikkelaars een inschatting te maken van de mogelijke nadelige gevolgen van de uitvoering van een voornemen op beschermde soorten.</p> <p>Het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) is gevraagd om een actualisatie van het onderzoek uit 2004 en 2005 uit te voeren en te adviseren in het kader van de Flora- en faunawet.</p>
Locatiebeschrijving:	Het Leerpark is gelegen in de gemeente Dordrecht en wordt begrensd door de Laan der Verenigde Naties in het zuiden, de spoorlijn Dordrecht-Breda in het westen, de Dubbeldamseweg in het noorden en de Randweg (N3) in het oosten.
Methode:	<p>Potentieel geschikte plekken binnen het plangebied zijn nagelopen op beschermde vaatplanten.</p> <p>Het hele gebied is, met gebruikmaking van verrekijkers, geïventariseerd op vogels.</p> <p>De visfauna is bemonsterd door middel van steeknetten.</p> <p>Vleermuizen zijn geïventariseerd met behulp van batdetectors.</p> <p>Tijdens alle bezoeken is ook aandacht besteed aan andere taxa.</p>

Resultaten: Binnen het plangebied zijn een aantal beschermde flora- en faunasoorten aangetroffen. Naast algemene beschermde soorten (tabel 1), waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt, zijn ook enkele soorten van tabel 2 en 3 en broedvogels met een vaste verblijfplaats in het onderzoeksgebied aangetoond.

Het betreft:

Bittervoorn *Rhodeus amarus* (tabel 3)

Kleine modderkruiper *Cobitis taenia* (tabel 2)

Bosuil *Strix aluco*

Grote bonte specht *Dendrocopus major*

grootoorvleermuis *Plecotus auritus/austriacus* (tabel 3)

Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* (tabel 3)

Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* (tabel 3)

Conclusie: Ten opzichte van het onderzoek uit 2004 en 2005 zijn er slechts weinig veranderingen geconstateerd. De meeste soorten met een aanvullende beschermingsstatus zijn nog aanwezig, alleen de Laatvlieger is tijdens het huidige onderzoek niet vastgesteld. Deze kan echter gemakkelijk gemist zijn, omdat het in 2005 slechts om een passerend individu ging.

Indien watergangen gedempt of beïnvloed worden, dient ontheffing aangevraagd te worden voor de Bittervoorn en de Kleine modderkruiper. Voor de Bosuil en de Grote bonte specht geldt dat, als bomen waarin zich een vaste verblijfplaats van (één van) deze soorten bevindt, gekapt of anderszins nadelig beïnvloed zullen worden, ontheffing aangevraagd dient te worden.

Van de grootoorvleermuis, de Gewone dwergvleermuis en de Ruige dwergvleermuis zijn geen vaste verblijfplaatsen in het plangebied vastgesteld. Dat geldt ook voor de mogelijk gemiste Laatvlieger.

Het gebied heeft voor vleermuizen in ieder geval een functie als jacht- en migratieroute en is mogelijk geschikt als paar- en/of winterverblijfplaats. In de nieuwe situatie zijn voldoende mogelijkheden voor continuering van deze functies zodat geen ontheffing dient te worden aangevraagd.

Er gelden geen beperkingen in het kader van de flora- en faunawet voor vogels en vleermuizen.

Aanbevelingen:

Indien er gebouwen en/of de bomen, op de onderzoekslocatie, verdwijnen of aangetast worden, dient een extra controle plaats te vinden. Ten aanzien van sloop handhaaft het ministerie van LNV de regel dat maximaal twee weken voor de sloop de gebouwen en bomen nogmaals gecontroleerd dienen te worden op de aanwezigheid van vleermuizen en vogels, dit hoort te worden gedaan door een deskundige (zie bijlage 2: Toelichting op de advisering m.b.t. vleermuizen).

Daarnaast dient er rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. Binnen deze periode (globaal van 15 maart-15 juli, soortspecifiek), maar ook daarbuiten, mogen door werkzaamheden geen broedende vogels, hun nesten of jongen verstoord worden.

Aanbevolen wordt geen activiteiten zoals rooien, kappen en grondverzet, in de broedtijd van vogels uit te voeren, tenzij onderzoek door een deskundige heeft uitgewezen dat van broedgevallen op het moment van slopen of rooien geen sprake is.

Bijlage 1: Tabellen soorten Flora- en faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

Soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend wordt voor artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en Faunawet.

<u>Zoogdieren</u>	
Aardmuis	<u>Microtus agrestis</u>
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Egel	<i>Erinaceus europeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Haas	<i>Lepus europeus</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Mol	<i>Talpa europaea</i>
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Bruine kikker	<i>Rana arvalis</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>
Middelste groene kikker	<i>Rana kl. esculenta</i>
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>
<u>Mieren</u>	
Behaarde rode bosmier	<i>Formica rufa</i>
Kale rode bosmier	<i>Formica polyctena</i>
Stronkmier	<i>Formica truncorum</i>
Zwartrugbosmier	<i>Formica pratensis</i>
<u>Slakken</u>	
Wijngaardslak	<i>Helix pomatia</i>

Vervolg tabel 1: Algemene soorten

Vaatplanten

Aardaker

Lathyrus tuberosus

Akkerklokje

Campanula rapunculoides

Brede wespenorchis

Epipactis helleborine

Breed klokje

Campanula latifolia

Dotterbloem

Caltha palustris

Gewone vogelmelk

Ornithogalum umbellatum

Grasklokje

Campanula rotundifolia

Grote kaardenbol

Dipsacus fullonum

Kleine maagdenpalm

Vinca minor

Knikkende vogelmelk

Ornithogalum nutans

Koningsvaren

Osmunda regalis

Slanke sleutelbloem

Primula elatior

Zwanebloem

Butomus umbellatus

Tabel 2: Overige soorten

Soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend wordt voor artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en Faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister goedgekeurde gedragscode (door de sector of ondernemer zelf op te stellen).

<u>Zoogdieren</u>	
Damhert	<i>Dama dama</i>
Edelhert	<i>Cervus elaphus</i>
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>
Grijze zeehond	<i>Halichoerus grypus</i>
Grote bosmuis	<i>Apodemus flavicollis</i>
Steenmarter	<i>Martes foina</i>
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Alpenwatersalamander	<i>Triturus alpestris</i>
Levendbarende hagedis	<i>Lacerta vivipara</i>
<u>Dagvlinders</u>	
Moerasparelmoervlinder	<i>Euphydryas aurinia</i>
Vals heideblauwtje	<i>Lycaeus idas</i>
<u>Vissen</u>	
Bermpje	<i>Noemacheilus barbatulus</i>
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>
Meerval	<i>Silurus glanis</i>
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>
<u>Vaatplanten</u>	
Aangebrande orchis	<i>Orchis ustulata</i>
Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>
Beenbreek	<i>Narthecium ossifragum</i>
Bergklokje	<i>Campanula rhomboidalis</i>
Bergnactorchis	<i>Platanthera chlorantha</i>
Bijenorchis	<i>Ophrys apifera</i>
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>
Blauwe zeedistel	<i>Eryngium maritimum</i>
Bleek bosvogeltje	<i>Cephalanthera damasonium</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>
Brede orchis	<i>Dactylorhiza majalis majalis</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>
Daslook	<i>Allium ursinum</i>
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Duitse gentiaan	<i>Gentianella germanica</i>
Franjgentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>
Gele helmbloem	<i>Pseudofumaria lutea</i>
Gevlekte orchis	<i>Dactylorhiza maculata</i>
Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>
Grote keverorchis	<i>Listera ovata</i>
Grote muggenorchis	<i>Gymnadenia conopsea</i>
Gulden sleutelbloem	<i>Primula veris</i>
Harlekijn	<i>Orchis morio</i>
Herfstschroeforchis	<i>Spiranthes spiralis</i>
Hondskruid	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>
Jeneverbes	<i>Juniperus communis</i>
Klein glaskruid	<i>Parietaria judaica</i>
Kleine keverorchis	<i>Listera cordata</i>
Kleine zonnedauw	<i>Drosera intermedia</i>
Klokjesgentiaan	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Koraalwortel	<i>Corallorhiza trifida</i>
Kruisbladgentiaan	<i>Gentiana cruciata</i>
Lange ereprijs	<i>Veronica longifolia</i>
Lange zonnedauw	<i>Drosera anglica</i>
Mannetjesorchis	<i>Orchis mascula</i>
Maretak	<i>Viscum album</i>
Moeraswespenorchis	<i>Epipactis palustris</i>
Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Parnassia	<i>Parnassia palustris</i>
Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta sagittata</i>
Poppenorchis	<i>Aceras anthropophorum</i>
Prachtklokje	<i>Campanula persicifolia</i>
Purperorchis	<i>Orchis purpurea</i>
Rapunzelklokje	<i>Campanula rapunculus</i>
Rechte driehoeksvaren	<i>Gymnocarpium robertianum</i>
Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i>
Ronde zonnedauw	<i>Drosera rotundifolia</i>
Rood bosvogeltje	<i>Cephalanthera rubra</i>
Ruig klokje	<i>Campanula trachelium</i>
Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>
Slanke gentiaan	<i>Gentianella amarella</i>
Soldaatje	<i>Orchis militaris</i>
Spaanse ruiter	<i>Cirsium dissectum</i>

Vervolg tabel 2: Overige soorten

Steenanjer	<i>Dianthus deltoides</i>
Steenbreekvaren	<i>Asplenium trichomanes</i>
Stengelloze sleutelbloem	<i>Primula vulgaris</i>
Stengelomvattend havikskruid	<i>Hieracium amplexicaule</i>
Stijf hardgras	<i>Catapodium rigidum</i>
Tongvaren	<i>Asplenium scolopendrium</i>
Valkruid	<i>Arnica montana</i>
Veenmosorchis	<i>Hammarbya paludosa</i>
Veldgentiaan	<i>Gentianella campestris</i>
Veldsalie	<i>Salvia pratensis</i>
Vleeskleurige orchis	<i>Dactylorhiza incarnata</i>
Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Vogelnestje	<i>Neottia nidus-avis</i>
Voorjaarsadonis	<i>Adonis vernalis</i>
Wantsenorchis	<i>Orchis coriophora</i>
Waterdrieblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
Weideklokje	<i>Campanula patula</i>
Welriekende nachtorchis	<i>Platanthera bifolia</i>
Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
Wilde herfststijloos	<i>Colchicum autumnale</i>
Wilde kievitsbloem	<i>Fritillaria meleagris</i>
Wilde marjolein	<i>Origanum vulgare</i>
Wit bosvogeltje	<i>Cephalanthera longifolia</i>
Witte muggenorchis	<i>Pseudorchis albida</i>
Zinkviooltje	<i>Viola lutea calaminaria</i>
Zomerklokje	<i>Leucojum aestivum</i>
Zwartsteel	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>
<u>Kevers</u>	
Vliegend hert	<i>Lucanus cervus</i>
<u>Kreeftachtigen</u>	
Rivierkreeft	<i>Astacus astacus</i>

Tabel 3: Soorten bijlage IV HRL/bijlage 1 AMvB

Soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik een vrijstelling verleend wordt voor artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en Faunawet mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister goedgekeurde gedragscode (door de sector of ondernemer zelf op te stellen). Voor werkzaamheden die vallen onder bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en de bosbouw en bestendig gebruikt geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Flora- en Faunawet. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling (hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden). Voor andere activiteiten dan hiervoor genoemd moet ook een ontheffing aangevraagd worden. De ontheffingsaanvraag wordt vervolgens getoetst aan drie criteria:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang (hier valt ook uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling onder);
- 2) er is geen alternatief;
- 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

<i>Soorten bijlage 1 AMvB:</i>	
<u>Zoogdieren</u>	
Boommarter	<i>Martes martes</i>
Das	<i>Meles meles</i>
Eikelmuis	<i>Eliomys quercinus</i>
Gewone zeehond	<i>Phoca vitulina</i>
Veldspitsmuis	<i>Crocidura leucodon</i>
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>
<u>Reptielen en amfibieën</u>	
Adder	<i>Vipera berus</i>
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>
Ringslang	<i>Natrix natrix</i>
Vinpootsalamander	<i>Triturus helveticus</i>
Vuursalamander	<i>Salamandra salamandra</i>
<u>Vissen</u>	
Beekprik	<i>Lampetra planeri</i>
Bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>
Elrits	<i>Phoxinus phoxinus</i>
Gestippelde alver	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
Grote modderkruiper	<i>Misgurnus fossilis</i>
Rivierprik	<i>Lampetra fluviatilis</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage IV HRL/bijlage 1 AMvB

Vervolg soorten Bijlage 1 AMvB

Dagvlinders

Bruin dikkopje	<i>Erynnis tages</i>
Dwergblauwtje	<i>Cupido minimus</i>
Dwergdikkopje	<i>Thymelicus acteon</i>
Groot geaderd witje	<i>Aporia crataegi</i>
Grote ijsvogelvlinder	<i>Limenitis populi</i>
Heideblauwtje	<i>Plebejus argus</i>
Iepepage	<i>Strymonidia w-album</i>
Kalkgraslanddikkopje	<i>Spialia sertorius</i>
Keizersmantel	<i>Argynnis paphia</i>
Klaverblauwtje	<i>Cyaniris semiargus</i>
Purperstreepparelmoervlinder	<i>Brenthis ino</i>
Rode vuurvlinder	<i>Palaeochrysophanus hippothoe</i>
Rouwmantel	<i>Nymphalis antiopa</i>
Tweekleurig hooibeestje	<i>Coenonympha arcania</i>
Veenbesparelmoervlinder	<i>Bolaria aquilonais</i>
Veenhooibeestje	<i>Coenonympha tullia</i>
Veldparelmoervlinder	<i>Melitaea cinixia</i>
Woudparelmoervlinder	<i>Melitaea diamina</i>
Zilvervlek	<i>Clossiana euphrosyne</i>

Vaatplanten

Groot zeegras	<i>Zostera marina</i>
---------------	-----------------------

Soorten bijlage IV HRL:

Zoogdieren

Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
Bechstein's vleermuis	<i>Myotis bechsteinii</i>
Bever	<i>Castor fiber</i>
Bosvleermuis	<i>Nyctalus leisleri</i>
Brandt's vleermuis	<i>Myotis brandtii</i>
Bruinvis	<i>Phocoena phocoena</i>
Euraziatische lynx	<i>Lynx lynx</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Grijze grootoorvleermuis	<i>Plecotus austriacus</i>
Grote hoefijzerneus	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
Hamster	<i>Cricetus cricetus</i>
Hazelmuis	<i>Muscardinus avellanarius</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage IV HRL/bijlage 1 AMvB

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

Ingekorven vleermuis	<i>Myotis emarginatus</i>
Kleine dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>
Kleine hoefijzerneus	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Mopsvleermuis	<i>Barbastella barbastellus</i>
Nathusius' dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>
Otter	<i>Lutra lutra</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>
Tweekleurige vleermuis	<i>Vespertilio murinus</i>
Vale vleermuis	<i>Myotis myotis</i>
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>
Wilde kat	<i>Felis silvestris</i>
Witflankdolfijn	<i>Lagenorhynchus acutus</i>
Witsnuitdolfijn	<i>Lagenorhynchus albirostris</i>

Reptielen en amfibieën

Boomkikker	<i>Hyla arborea</i>
Geelbuikvuurpad	<i>Bombina variegata</i>
Gladde slang	<i>Coronella austriacus</i>
Heikikker	<i>Rana arvalis</i>
Kamsalamander	<i>Triturus cristatus</i>
Knoflookpad	<i>Pelobates fuscus</i>
Muurhagedis	<i>Podarcis muralis</i>
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>
Rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>
Vroedmeesterpad	<i>Alytes obstetricans</i>
Zandhagedis	<i>Lacerta agilis</i>

Dagvlinders

Donker pimpernelblauwtje	<i>Maculinea nausithous</i>
Grote vuurvlinder	<i>Lycaena dispar</i>
Pimpernelblauwtje	<i>Maculinea teleius</i>
Tijmblauwtje	<i>Maculinea arion</i>
Zilverstreephooibeestje	<i>Coenonympha hero</i>

Libellen

Bronslibel	<i>Oxygastra curtisii</i>
Gaffellibel	<i>Ophiogomphus cecilia</i>

Vervolg tabel 3: Soorten bijlage IV HRL/bijlage 1 AMvB

Vervolg soorten bijlage IV HRL:

Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
Groene glazenmaker	<i>Aeshna viridis</i>
Noordse winterjuffer	<i>Sympecma paedisca</i>
Oostelijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
Rivierrombout	<i>Stylurus (Gomphus) flavipes</i>
Sierlijke witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia caudalis</i>

Vissen

Houting	<i>Conegonus oxyrrhunchus</i>
Steur	<i>Acipenser sturio</i>

Vaatplanten

Drijvende waterweegbree	<i>Luronium natans</i>
Groenknolorchis	<i>Liparis loeselii</i>
Kruipend moerasscherm	<i>Apium repens</i>
Zomerschroeforchis	<i>Spiranthes aestivalis</i>

Kevers

Brede geelrandwaterroofkever	<i>Dytiscus latissimus</i>
Gestreepte waterroofkever	<i>Graphoderus bilineatus</i>
Heldenbok	<i>Cerambyx cerdo</i>
Juchtleerkever	<i>Osmoderma eremita</i>

Tweekleppigen

Bataafse stroommossel	<i>Unio crassus</i>
-----------------------	---------------------

Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd, hiermee zouden ook alle nestplaatsen van vogels continu beschermd zijn, aangezien artikel 11 van de flora- en faunawet luidt:

“Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.”

Omdat dit voor vogels in de praktijk niet werkbaar is (er broedt bijvoorbeeld altijd wel ergens een koolmees), hanteert LNV met betrekking tot vogels de volgende interpretatie van artikel 11:

*“De verbodsbepalingen van artikel 11 beperken zich bij vogels tot alleen de plaatsen waar gebroed wordt (nesten, holen e.d.), inclusief de functionele omgeving (kwantiteit, kwaliteit, bereikbaarheid e.d.) om het broeden succesvol te doen zijn, **én slechts gedurende de periode dat er gebroed wordt.**”*

Op deze interpretatie zijn echter drie uitzonderingen van toepassing, het gaat hier om vogels met vaste verblijfplaatsen. De vogelsoorten behorende tot deze groep zijn het hele jaar afhankelijk van hun nestplaatsen en/of maken jaren achtereen gebruik van hetzelfde nest. De nestplaats, inclusief de functionele omgeving, is in dat geval jaarrond beschermd. De selectie van vogels waarvoor dit geldt staat nog niet wettelijk vast, onderstaande lijst bevat de selectie die momenteel aangehouden wordt door LNV.

Nesten van de volgende soorten zijn jaarrond beschermd indien ze nog in functie zijn:

Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>
Bosuil	<i>Strix aluco</i>
Groene specht	<i>Picus viridis</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopus major</i>
Kleine bonte specht	<i>Dendrocopus minor</i>
Middelste bonte specht	<i>Dendrocopus medius</i>
Raaf	<i>Corvus corax</i>
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>

Vervolg vogels

Nesten van in bomen broedende roofvogelsoorten en de Ransuil zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waarin zij eerder gebroed hebben. Echter, bij een ingreep hoeft niet ieder oud kraaiennest in een territorium gespaard te worden, zolang er maar genoeg nestgelegenheid aanwezig blijft.

Het gaat om de volgende soorten:

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>
Ransuil	<i>Asio otus</i>
Rode wouw	<i>Milvus milvus</i>
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>
Zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>

Nesten van soorten, die grotendeels of geheel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing zijn, indien nog in functie, jaarrond beschermd. Het vervangen, repareren of in de directe omgeving verplaatsen van een kast of nest van één van deze soorten wordt niet gezien als een overtreding van artikel 11, zolang er maar voldoende nestgelegenheid beschikbaar blijft en dit niet tijdens het broedseizoen plaatsvindt.

Het gaat om de volgende soorten:

Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>
Steenuil	<i>Athene noctua</i>
Torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>

De nesten van onderstaande soorten zijn alleen gedurende het broedseizoen beschermd; van belang hierbij is dan wel of er (ongeacht de periode) een broedgeval aanwezig is. Indien gebouwen waarin of waaraan zich nesten van deze soorten bevinden gesloopt of gerenoveerd moeten worden (waarbij de nesten vernietigd zullen worden), moet dit buiten het broedseizoen plaatsvinden. Na de sloopwerkzaamheden moet als compensatie op dezelfde plek of in de directe omgeving nieuwe nestgelegenheid aangebracht worden.

Deze moet zoveel mogelijk lijken op de oude situatie. Om het juiste aantal voorzieningen (speciale dakpannen, nestkasten) aan te leggen, wordt meestal het aantal verwijderde nesten maal twee aangehouden. Het wordt aangeraden de aanleg van deze voorzieningen in overleg met een deskundige uit te voeren.

Het gaat om de volgende soorten:

Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>
Gierwaluw	<i>Apus apus</i>
Huiswaluw	<i>Delichon urbica</i>

